moterų. Atsitiktiniai - 3 nuokamieniai, plokščiomis galvutėmis, 1 lazdelinis ir 1 kryžinis mažomis buoželėmis kryžmų galuose, bei 2 ankstyvi kryžiniai smeigtukai žalvarinėmis galvutėmis ir geležinėmis adatomis. Jų galvutės buvusios puoštos tuščiaviduriais kūgeliais.

Apyrankėmis puošėsi abiejų lyčių atstovai. Jų rasta 26 (iš jų 11 atsitiktinių). Nešiotos juostinės, storagalės ir su trikampe briauna. Kape rasta nuo 1 iki 6 apyrankių. Dviejuose kapuose rasta po įvijinį žiedą.

Moterys, be jau minėtų papuošalų, nešiojo apgalvius. Rasti dviejų tipų apgalviai - vieni iš stambių stačiakampių plokštelių, sujungti 3 eilėmis smulkių įvijėlių, kiti - iš siaurų plokštelių ir ilgesnių įvijėlių, suvertų 3-4 eilėmis, bei 1 stambios įvijos. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad stambi įvija nešiota ne pakaušio, o kaktos srityje. Atsitiktiniai rastas apgalvis, kuris pakaušio srityje dar turi ir ploną stačiakampę plokštelę (pav. 14).

Atsitiktinai kapinyno teritorijoje rasti 2 karoliukai (stiklinis ir gintarinis) bei dvinariai žąslai.

Iš rastųjų įkapių matyti, kad čia laidota IV-VII a. pradžioje.

Ilona Vaškevičiūtė

STUNGIŲ (JONIŠKIO RAJ.) KAPINYNAS

1986 m. MA II tęsė Stungių kapinyno tyrinėjimus (žr. ATL 1984 ir 1985 metais. - V., 1986. - P. 45-47). Ištirtas dar 300 m^2 plotas, rasta 13 kapų, iš kurių tik 5 geriau išlikę, o kiti kapai suardyti, dažniausiai likusios tik įkapės ar jų dalis. Todėl, kalbant apie laidoseną, galima remtis tik kapais Nr. 14, 15, 24-26.

Mirusieji laidoti 30-50 cm gylyje, ir tik kapai Nr. 24-26 rasti žymiai giliau - 80-100 cm gilumoje. Duo-

bės kastos siauros, 180x60 - 195-50 cm (vaikams mažesnės - 100x40 - 90x40 cm). Matyt, laidota be karstų, jų žymių neaptinka. Mirusieji guldyti ant nugaros, ištiestomis kojomis. Rankos sulenktos smailiu kampu ir sudėtos ant krūtinės, kartais mirusiųjų pirštai siekia apatinį žandikaulį. Vyrai ir moterys laidoti priešingomis kryptimis - vyrai galvomis į ŠV 330°, moterys - į PR 110-120°. Vaikų kapai, kurie pagal įkapes turėtų būti mergaičių, orientuoti į PV 220° kryptimi.

Mirusieji laidoti su įkapėmis. Vyrams dešinėje padėtos ietys (ietigaliai guli prie galvos). Ietigaliai labai įvairūs - dažniausiai naudoti įmoviniai - lauro lapo (4), karklo lapo (5), trumpa plunksna ilga įmova (2), juostiniai (1) bei įtveriamieji (3). Įvairūs jie ir dydžiu - vyrauja 20-27 cm ilgio, tik juostinis siekia 40 cm ilgio.

Skersai šlaunikaulių dėti kovos peiliai (3): kape Nr. 24 rastasis - platusis kovos peilis-kalavijas 28,5 cm ilgio, kapuose Nr. 16 ir 19 - siauresni, 28 ir 43 cm ilgio.

Vyrų kapuose Nr. 17, 19 rasta po antkaklę su kabliuku ir kilpele galuose. Antkaklių lankelis prie galų vytas, o vidurinioji dalis išplota. Vyrai puošėsi segėmis. Daugiausia rasta pasaginių cilindriniais galais (5), 1 uždara su 3 užmautais žiedeliais ir 1 lankinė aguoninė su gyvuliuko snukučiu ant kojelės. Smeigtukų vyrų kapuose rasta tik 2 - trikampe galvute ir žiedinis. Nesvetimos vyrams buvo ir apyrankės, nešiotos po viena, dažniausiai įvijinę. Jos 3-4 apvijų, iš pusapvalio skersinio pjūvio juostelės, galai nežymiai plonėja ir smailėja. Kape Nr. 19 rasta masyvi apyrankė, trikampio skersinio pjūvio, platėjančiais galais. Kape Nr. 16 rasti 2 ornamentuoti ir diržo apkaliukai. Iš darbo įrankių vyrų kapuose rasta tik tiesių peiliukų.

Moterys nešiojo ir po 2 antkakles, dažniausiai skirtingas. Vienos iš jų tokios pat, kaip ir vyrų - su kabliuku ir kilpele (3), kitos - užkeistais keturkampiais galais (3), balnelinė (1). Drabužį susegda-

vo dviem smeigtukais, sujungtais tarpusavyje grandinėlėmis ir kabučiais. Nešioti kryžiniai su mažomis, kitoje pusėje išplotomis buoželėmis (6), trikampe galvute, su mažomis buoželėmis kampuose (5) ir trikampe galvute su apskritomis plokštelėmis kampuose (2). Kai kada drabužiai susegti ir geležiniais lazdeliniais smeigtukais. Į smeigtukų kilpeles įkabinti pusmėnulio formos kabučiai; dviejų smeigtukų kabučius jungė grandinėlės. Moterys puošė apyrankėmis abi rankas, dažniausiai nešiojo ant abiejų rankų po vieną. Viena iš jų yra juostinė, o kitos, kaip ir vyrų kapuose, - įvijinės. Kapuose Nr. 15 ir 18 rasta po karoliuką - mėlyno stiklo ir gintarinį.

Moterų kapuose rasta ir darbo įrankių - juosmens srityje padėti kapliai (3), ylos (3) ir peiliukai lenkta nugarėle ir ašmenimis.

Kapai pagal laidoseną ir įkapes datuojami VIII-XI a. ir skiriami žiemgaliams.

Regina Volkaitė-Kulikauskienė

PRYŠMANČIŲ I KAPINYNO 1986 M. TYRINĖJIMŲ REZULTATAI

1986 m. vasarą MA II tęsė 1984 m. pradėtus Pryšmančių I kapinyno tyrinėjimus (žr. ATL 1984 ir 1985 metais. - V., 1986. - P. 83-85). 1986 m. perkasos ir kapai turi tęstinę ankstesnių metų tyrinėjimų numeraciją. P kapinyno dalyje buvo iškastos 3 perkasos: XII, XIII ir XIV. Pirmosios dvi, orientuotos Š-P kryptimi, šliejosi prie ankstesniais metais tyrinėtų X, XI, IV ir II perkasų vakarinių kraštų. XIV perkasa, ėjusi R-V kryptimi, buvo statmena XIII. 1986 m. ištirtas 187 m^2 plotas, kuriame aptikti 22 kapai (Nr. 52-73). Taigi per tris sezonus ištirti 73 kapai, iš kurių tik vienas (Nr. 53) buvo degintinis.

Laidosena niekuo nesiskiria nuo 1984-1985 m. atidengtų kapų. Vyrauja kapai su gana gausiomis įka-